

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

285

Vragen van het lid **Groothuizen** (D66) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht «Eerste coronabesmetting vastgesteld in Grieks vluchtelingenkamp Moria»* (ingezonden 7 september 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 1 oktober 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 137.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Eerste coronabesmetting vastgesteld in Grieks vluchtelingenkamp Moria»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u contact gehad met uw Griekse collega over de uitbraak? Zo ja, wat heeft u met hem besproken? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen en Nederlandse hulp aan te bieden om verdere verspreiding te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ik heb veelvuldig contact met mijn Griekse collega's. Hoewel dat voornamelijk in het teken staat van de bilaterale samenwerking en steun om de situatie van vluchtelingen en migranten in Griekenland te verbeteren, wordt ook gesproken over actuele ontwikkelingen. Zoals uw Kamer bekend, was het de bedoeling dat de *alternate* Minister van Migratie en Asiel, de heer Koumoutsakos, op 10 en 11 september een werkbezoek zou brengen aan Nederland. Tijdens dit bezoek zou ook over de opvang van vluchtelingen op de eilanden worden gesproken, waarbij het in de rede had gelegen om het over de preventieve maatregelen in het kader van COVID-19 te hebben. Als gevolg van de branden in Moria is dit bezoek niet doorgegaan. Wel heb ik hierna,

¹ <https://www.nu.nl/buitenland/6074815/eerste-coronabesmetting-vestiged-in-grieks-vluchtelingenkamp-moria.html>

naar aanleiding van deze gebeurtenissen, meermaals contact gehad met mijn Griekse collega. Hierover heb ik uw Kamer geïnformeerd.²

Vraag 3, 4, 5, 7, 8 en 9

Wat zijn de grootste (medische) tekorten in kamp Moria op dit moment om de coronacrisis aan te pakken?

Welke extra maatregelen zijn genomen sinds de ontdekking van het coronavirus in het kamp en heeft Nederland hier een bijdrage aan geleverd? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, bent u bereid, eventueel in samenwerking met de Minister van Volksgezondheid, om extra (medische) hulp(middelen) te bieden?

Hoe wordt gecontroleerd of het virus zich verder heeft verspreid binnen kamp Moria?

Op welke manieren wordt het kamp bijgestaan door Nederland, andere lidstaten en/of de Europese Commissie om de oorzaak van de besmetting snel te traceren en aan te pakken?

Worden alle bewoners getest? Zo nee, wie worden er wel getest en wie niet en waarom?

Hoe wordt voorkomen dat het virus zich verder verspreid binnen het kamp, met name bij extra kwetsbare groepen zoals ouderen en zieken? Worden die extra beschermd en zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet? Wilt u hierop aandringen bij uw Griekse collega?

Antwoord 3, 4, 5, 7, 8 en 9

De situatie op Lesbos is in meerdere opzichten zorgelijk, waaronder vanwege besmettingen met het COVID-19 virus waarvan de eerste kort voor de branden in Moria werd geconstateerd. Het kabinet heeft uw Kamer op verschillende momenten geïnformeerd over de omstandigheden en de maatregelen die door de Griekse overheid zijn getroffen om de uitbraak van COVID-19 onder de migranten op de eilanden te voorkomen.³ Daarin werd Griekenland gesteund door de Europese Commissie en verschillende lidstaten, waaronder Nederland, die hulp hebben aangeboden. Zo heeft Nederland in april een zogenoemde hospitainer aangeboden om de toegang tot medische zorg te verbeteren. Deze is specifiek ingezet voor het uitvoeren van COVID-19 testen.

Met de vreselijke gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden in Moria in de periode 8 tot en met 10 september is de situatie verder verslechterd. Een reeks van branden heeft de opvangfaciliteit inclusief het merendeel van de flankerende voorzieningen verwoest. Hoewel de noodhulp inmiddels op gang is gekomen, beschikken nog niet alle migranten en vluchtelingen over de benodigde medische hulp en voorzieningen, wat ook met het oog op COVID-19 zorgelijk is. De Griekse autoriteiten proberen, in samenwerking met de Europese Commissie, Europese lidstaten en overige internationale organisaties en ngos om in de acute noden te voorzien, waaronder op het gebied van gezondheidszorg en het tegengaan van de verdere verspreiding van COVID-19.

De Griekse autoriteiten hebben in samenwerking met de Europese Commissie en verschillende VN-organisaties een nieuw kamp opgezet dat in huisvesting voorziet voor de dakloze vluchtelingen en migranten op het eiland. Voorafgaand aan het verblijf op het kamp wordt iedereen getest op COVID-19. Indien een persoon positief wordt getest, wordt hij/zij direct in quarantaine geplaatst in het daartoe aangewezen gedeelte van het kamp. Zo wordt geprobeerd de verdere verspreiding van COVID-19 in het kamp te voorkomen. Op 30 september huisvestte het kamp circa 9.000 migranten en vluchtelingen. Bij 260 van hen is een COVID-19 besmetting geconstateerd. Verschillende organisaties proberen extra medische hulp te bieden. De WHO heeft noodteams gestuurd vanuit Noorwegen voor medische ondersteuning. De

² Kamerstuk 19 637, nr. 2652

³ Zie o.a. Verslag van SO RAZ 24 maart 2020: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z05498&did=2020D11447>

Kamerbrief Raad Buitenlandse Zaken van 23 maart: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/19/kamerbrief-inzake-schriftelijk-overleg-raad-buitenlandse-zaken-van-23-maart-2020>

Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2375 en 2976

medische noodteams uit Noorwegen zullen worden afgelost door noodteams uit België en vervolgens uit Oostenrijk.

Tevens heeft de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking EUR 1 miljoen beschikbaar gesteld voor de humanitaire respons van UNICEF op Lesbos. Dit bedrag zal worden gebruikt om sommige van de meest acute noden te lenigen, bijvoorbeeld door distributie van noodgoederen en beschermingsactiviteiten voor kinderen (inclusief activiteiten op het gebied van *Mental Health & Psychosocial Support*).

Zoals in de Kamerbrief van 10 september jl.⁴ is toegelicht, heb ik de Griekse collega's gelijk laten weten dat het kabinet klaar staat om de Grieken de nodige ondersteuning aan te bieden. Griekenland heeft op 12 september via het European Civil Protection Mechanism (UCPM) een verzoek gedaan voor noodhulpgoederen. Nederland heeft eerder dit jaar meermaals gehoor gegeven aan verzoeken via dit solidariteitsmechanisme, maar kiest er nu voor om de humanitaire respons op Griekenland te steunen middels eerdergenoemde financiële bijdrage aan UNICEF.

Vraag 6

Is de oorzaak van de besmetting al getraceerd?

Antwoord 6

Zoals bekend werd op 2 september jl. voor de eerste keer in opvangkamp Moria een persoon positief getest op COVID-19. Het betrof een Somalische man die asymptomatisch was en direct in isolatie is geplaatst. De oorzaak van zijn besmetting is niet bekend bij het kabinet. Wel is bekend dat betrokkene eerder in Moria zijn asielprocedure had doorlopen, maar ondanks een positief asielbesluit vanaf het vasteland was teruggekeerd naar het opvangkamp.

Vraag 10

Hebben er sinds de coronauitbraak in het kamp extra evacuaties plaatsgevonden naar het Griekse vaste land? Zo nee, staat dit op de planning? Zo nee, bent u bereid er bij uw Griekse collega op aan te dringen het aantal evacuaties op te voeren en indien nodig daarbij Nederlandse assistentie aan te bieden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Zoals eerder aan uw Kamer gemeld, is het staand beleid dat kwetsbare migranten door de Griekse autoriteiten vanuit de Griekse eilanden worden overgebracht naar het vasteland. Mede vanwege COVID-19 zijn sinds het voorjaar circa 26.000 kwetsbare migranten en vluchtelingen overgebracht naar het Griekse vasteland. In geval van Lesbos gaat het om 12.000 personen, d.w.z. bijna de helft van de populatie migranten en vluchtelingen op het eiland in maart 2020. Daarnaast zijn Griekse autoriteiten voornemens om in de week van 28 september 2.000 erkende vluchtelingen over te plaatsen vanaf Lesbos naar het Griekse vasteland. Al met al is het totaal aantal migranten en vluchtelingen dat aanwezig is op de Griekse eilanden afgenomen van circa 42.000 begin 2020 naar 26.000 in september 2020. Dit is een afname van 38%.

Daarnaast zijn in reactie op de branden de 406 amv die nog in Moria verbleven overgebracht naar het vasteland.

Vraag 11

In hoeverre is de € 700 miljoen aan bijdrage van de Europese Commissie eerder dit jaar aan de Griekse regering om de vluchtelingenstroom op te vangen ingezet om coronamaatregelen te nemen? Hoeveel is daarvan al ingezet en hoeveel geld is er nog beschikbaar om nog extra maatregelen te nemen? Waar is het overige geld dat al ingezet is aan besteed?⁵

⁴ Kamerstuk 19 637, nr. 2652

⁵ <https://nos.nl/artikel/2325612-eu-schiet-griekenland-met-700-miljoen-te-hulp-wegens-vluchtelingenstroom.html>

Antwoord 11

Naar aanleiding van de gebeurtenissen aan de Grieks-Turkse grens in maart jl. heeft de Europese Commissie als onderdeel van het EU actieplan inzake Griekenland EUR 700 miljoen ter beschikking gesteld aan Griekenland voor migratie- en grensmanagement. Hiervan is momenteel EUR 350 miljoen gealloceerd, waarvan EUR 138 miljoen voor nieuwe opvanglocaties op Kos, Leros en Samos en circa EUR 8 miljoen voor twee opvanglocaties op het vasteland. Daarnaast is ook financiering gealloceerd voor hotels voor amv en EUR 192 miljoen voor opvang activiteiten van IOM en UNHCR. Tevens zal de financiering worden aangewend voor de ondersteuning van EASO en Frontex in Griekenland.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Kuiken (PvdA), ingezonden 3 september 2020 (vraagnummer 2020Z15494).